

**M.Sc. ( HS ) Semester - 3 (CBCS) Examination**  
**OCT/NOV-2025 (AS PER SYLLABUS YEAR JUNE-2024)**  
**Concept of Communication Development (Core (New-23))**

**Time: 2:30 Hours****Marks:70****Instructions:**

1. The first question is compulsory.
2. Answer any three questions from question number 2 to 6.
3. Figures to the right indicate marks.

|          |                                                                                                                                                                                                                |      |
|----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| પ્રશ્ન-૧ | ટૂંકમાં જવાબ આપો.                                                                                                                                                                                              | (૧૬) |
|          | <ol style="list-style-type: none"> <li>1) વિકાસ લક્ષી પ્રત્યાયનનો નવો માર્ગ સ્ત્રી અને વિકાસ.</li> <li>2) આઈ. ઈ. સી. મટીરીયલ.</li> <li>3) લોક માધ્યમોનો ઉપયોગ.</li> <li>4) ફિલ્મ એક સામૂહિક માધ્યમ.</li> </ol> |      |
|          | અથવા                                                                                                                                                                                                           |      |
|          | <ol style="list-style-type: none"> <li>1) બેઝિક નીડ મોડેલ.</li> <li>2) ટેલિવિઝન કાર્યક્રમો.</li> <li>3) વિકાસનું મહત્વ.</li> <li>4) માનવ વિકાસ આંક.</li> </ol>                                                 |      |
| પ્રશ્ન-૨ | વિકાસલક્ષી પ્રત્યાયનના અભિગમો જણાવો.                                                                                                                                                                           | (૧૮) |
| પ્રશ્ન-૩ | વિકાસની વ્યાખ્યા, શરૂઆત, કાર્યો અને વિકાર્યો સમજાવો.                                                                                                                                                           | (૧૮) |
| પ્રશ્ન-૪ | પ્રત્યાયનના નવા આયામ તરીકે સાક્ષરતા વિશે સમજાવો.                                                                                                                                                               | (૧૮) |
| પ્રશ્ન-૫ | કોઈપણ બે પ્રિન્ટ મીડિયા સમજાવો.                                                                                                                                                                                | (૧૮) |
| પ્રશ્ન-૬ | ભારતમાં લોક પ્રચલિત પરંપરાગત માધ્યમો વિશે માહિતી આપો.                                                                                                                                                          | (૧૮) |

**ENGLISH VERSION**

|        |                                                                                                                                                                                                                       |      |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| Que. 1 | Give answer in short.                                                                                                                                                                                                 | (16) |
|        | <ol style="list-style-type: none"> <li>1) New way of Development oriented communication: Women and development.</li> <li>2) IEC material.</li> <li>3) Use of folk media.</li> <li>4) Film is a mass media.</li> </ol> |      |
|        | OR                                                                                                                                                                                                                    |      |
|        | <ol style="list-style-type: none"> <li>1) Basic need model.</li> <li>2) Television programme.</li> <li>3) Importance of development.</li> <li>4) Human development index.</li> </ol>                                  |      |
| Que. 2 | Describe the approaches of development communication.                                                                                                                                                                 | (18) |
| Que. 3 | Give definition of development and explain evaluation, functions and dysfunctions of development.                                                                                                                     | (18) |
| Que. 4 | Explain literacy as a new dimension of communication.                                                                                                                                                                 | (18) |
| Que. 5 | Explain any two-print media.                                                                                                                                                                                          | (18) |
| Que. 6 | Give the importance about traditional media in India.                                                                                                                                                                 |      |

\*\*\*\*\*